

Scripta

Revista Internacional de Literatura i Cultura Medieval i Moderna
International Journal of Medieval & Modern Literature & Culture

SCRIPTA

*Revista Internacional de Literatura i Cultura
Medieval i Moderna*

núm. 6 (desembre 2015)
Universitat de València

Direcció: Vicent Josep Escartí (Universitat de València)

Secretari: Rafael Roca Ricart (Universitat de València)

Editors: Maite Simon Méndez (Publicacions de la Universitat de València)

J. Enric Estrela García (Universitat de València)

CONSELL DE REDACCIÓ

Anna Maria Babbi, (Università degli Studi di Verona), Josepa Cortés Escrivà (Universitat de València), Eulàlia Duran Grau (Institut d'Estudis Catalans), Antoni Ferrando Francés (Universitat de València), Eulàlia Miralles Jori (Universitat de València), Joan Peytaví Deixona, (Universitat de Perpinyà), Pep Valsalobre Palàcios, (Universitat de Girona)

CONSELL CIENTÍFIC ASSESSOR

Gemma Avenoza Vera (Universitat de Barcelona), Helena Buffery (University College Cork), Júlia Butinyà Jiménez (UNED - Madrid), Antonio Castillo Gómez (Universidad de Alcalá de Henares), Germà Colón Domènech (Institut d'Estudis Catalans), Anna Maria Compagna (Università degli Studi Federico II - Napoli), Antonio Cortijo Ocaña (University of California - Santa Bárbara), Ricardo L. Silveira da Costa (Universidade Federal do Espírito Santo), Dominique de Courcelles (Centre National de la Recherche Scientifique - Paris), Josep Maria Domingo Clua (Universitat de Lleida), Gabriel Ensenyat Pujol (Universitat de les Illes Balears), Immaculada Fàbregas Alegret (Université de Bretagne -Sud), Antoni Furió Diego (Universitat de València), Montserrat Galí Boadella (Benemérita Universidad Autónoma de Puebla), Lluís Gimeno Betí (Universitat Jaume I - Castelló), Albert G. Hauf Valls (Universitat de València), Enric Mallorquí-Ruscalleda (California State University at Fullerton), Elisa Martí López (Northwestern University), Joaquim Martí Mestre (Universitat de València), Josep Martines Peres, (Universitat d'Alacant), Vicent Martines Peres (Universitat d'Alacant), Josep Lluís Martos Sánchez (Universitat d'Alacant), Montserrat Piera (Temple University), Mercè Pujol Berché (Université Paris Ouest - Nanterre - La Défense), Patrizio Rigobon (Università degli Studi di Venezia- Ca'Foscari), Valentina Ripa (Università degli Studi di Bari - Aldo Moro), Albert Rossich Estragó (Universitat de Girona), J. Enric Rubio Albarracín (Universitat de València), Flocel Sabaté Curull (Universitat de Lleida), Antoni Simon Tarrés (Universitat Autònoma de Barcelona), Carsten Sinner (Universität Leipzig), Ildikó Szijj (Universitat Eötvös Loránd de Budapest)

Tècnic informàtic: Pedro Castilla Fernández

Auxiliars tècnics: Jose Manuel Carrillo Montero, Joaquín García Lombard

Imatge de la portada: Maria Carballo

ISSN: 2340-4841

Els textos publicats en aquesta revista estan, si no s'indica el contrari, sota una llicència Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 3.0 de Creative Commons. Pot copiar-los, distribuir-los i comunicar-los públicament sempre que citeu l'autor i el nom d'aquesta publicació, **SCRIPTA. Revista Internacional de Literatura i Cultura Medieval i Moderna / International Journal of Medieval & Modern Literature & Culture**, no els utilitzeu per a fins comercials i no feu aquests obres derivades. La llicència completa es pot consultar en [Creative Commons](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/)

SCRIPTA, *Revista internacional de literatura i cultura medieval i moderna*, núm. 6 / desembre 2015 / sumari
ISSN: 2340-4841 · doi:10.7203/SCRIPTA.6.7839

Sumari

MISCEL·LÀNIA

M ^a . Milagros Cárcel Ortí & Vicente Pons Alós: «La Cancillería de Martín el Humano a través de los Registros <i>Notariorum</i> (1396-1410)».....	1-23
Antoni Ferrando: «Llengua i espiritualitat en la <i>Vita Christi</i> d'Isabel de Villena»	24-59
Lluís Roda: «La continuïtat <i>bioliterària</i> al País Valencià: de Carles Ros a Carles Salvador (o de Gregori Maians a Vicent Andrés Estellés, passant per Teodor Llorente)»	60-99
Marc Gomar Calatayud: «La Lucrècia Borja de ficció en el drama d'Hugo i els seus derivats».....	100-119
Adrià Martí-Badia: «Llengua i identitat en l'obra de Benvingut Oliver i Joan Baptista Perales»	120-135
Lluís Escartí Carrasco: «El català en la premsa local del primer terç del segle XX. El cas d'Algemesí».....	136-151

MONOGRÀFIC

M. Mercè Gras Casanovas: «La llavor de Teresa. En el V centenari del neixement de Teresa de Jesús (I)». Presentació	152-154
Vittoria Fiorelli: «La rete mediterranea della devozione. Le teresiane della provincia di Napoli»	155-165
Daniel Hanna: « <i>Pour la fête de notre séraphique mère sainte Thérèse: A Teresian Celebration in Verse, and a Concise View of French Carmelite Poetry</i> ».....	166-175
Carme Narváez: « <i>Todo tosco y sin labrar</i> : el model conventual de santa Teresa i el seu reflex en la normativa arquitectònica de l'orde carmelità descalç»	176-189
Joan Requesens: «Jacint Verdaguer, un poeta teresià fora vol».....	190-224
Tess Knighton & Ascensión Mazuela-Anguila: «The soundscape of the ceremonies held for the beatification of St Teresa of Ávila in the Crown of Aragon, 1614», ...	225-250
Verònica Zaragoza: « <i>Cual doctora en cielo graduada...</i> La poesia femenina per als certàmens literaris amb motiu de la beatificació i canonització de Teresa de Jesús (València, 1614 i 1621; Barcelona, 1614)».....	251-290

RECENSIONS

Òscar Jané & Patrice Poujade (eds.), <i>Memòria personal. Construcció i projecció en primera persona a l'època moderna</i> , (Arantxa Llàcer Martorell)	291-294
Àlex Broch (coord.) & Lola Badia (dir.), <i>Història de la literatura catalana: Vol. I. Literatura medieval. Dels orígens al segle XIV; Vol. II. Literatura medieval. Segles XIV-XV; Vol. III. Segle XV</i> , (Joan V. Fuertes).....	295-297
Enric Pujol (ed.) & Òscar Jané (introd.), <i>Antologia de memòries i dietaris personals catalans sobre la Guerra de Successió</i> , (Adrià Cases Ibáñez).....	298-301
Josep Cerdà i Ballester, <i>Los caballeros y religiosos de la orden de Montesa en tiempo de los Austrias (1592-1700)</i> (MateuRodrigoLizondo).....	302-306

Presentació

1. Arribem al número 6 de *Scripta. Revista Internacional de Literatura i Cultura Medieval i Moderna*, amb la satisfacció de poder comunicar que fa pocs dies, diversos membres del consell de redacció de la nostra publicació participàvem, juntament amb altres responsables de publicacions semblants, el 14 i el 15 de desembre, en el *II Simposi Internacional de Col·leccions editorials i Revistes Internacionals d'Estudis Lingüístics i Culturals / 2nd International Symposium on International Journals and Series of Linguistics, Literary and Cultural Studies* celebrat a la Universitat d'Alacant i a la Seu Universitària de la Nucia, sota l'aixopluc de l'ISIC/IVITRA, que ha aconseguit reunir-nos per segona vegada, a editors europeus i nordamericans, amb la intenció d'intercanviar experiències i planificar projectes de futur. Una trobada que, de totes totes, ha estat ben enriquidora.

Aquests fòrums de debat són, entre altres, els estímuls que ens impulsen a continuar la nostra tasca amb l'interés d'estar al nivell dels qui porten al carrer més anys que no nosaltres i, també, amb l'esperit propi d'una publicació jove que pensa a millorar cada dia. I això és el que ara ens guia, en l'edició d'aquests nous treballs que ara presentem, dividits en les dues seccions habituals –*Miscel·lània* i *Monogràfic*–, a més de la secció de les recensions.

2. A l'apartat miscel·lani, són sis les aportacions amb què comptem. La primera, de M^a. Milagros Cárceles Ortí i Vicente Pons Alós, de la Universitat de València, porta per títol «La Cancillería de Martín el Humano a través de los Registros *Notariorum* (1396-1410)» i s'apropa a la documentació de la Cancelleria Reial amb l'objectiu de conèixer els personatges que detentaren els seus diferents càrrecs: cancellers, vicecancellers, regents de cancelleria, protonotaris, secretaris, escrivans, arxivers, tesorers, etc., a més dels capellans, confessors, consellers, metges i d'altres, oferint-nos, així, un material riquíssim per conèixer un període tan interessant com el del rei Martí l'Humà. En segon lloc, Antoni Ferrando, de la Universitat de València, amb «Llengua i espiritualitat en la *Vita Christi* d'Isabel de Villena», fa una comparació de la llengua i de l'estil del *Tractat de la Passió* i els de les edicions de 1497 i 1513 de l'obra de l'abadessa, cosa que li permet comprovar com aquells s'adaptaren a la sensibilitat religiosa i lingüística de cada moment. El llenguatge de l'abadessa, culte i popular, no es deixà influir pel de Corella. Però, sor Aldonça de Montsoriu, l'editora de l'obra de Villena, el lloà tant com va poder, per tal de promocionar-lo davant la reina Isabel de Castella, destinatària primera de l'obra de la seua parenta, l'abadessa de la Trinitat. Per la seua banda, l'investigador Lluís Roda, amb el seu treball, «La continuïtat *bioliterària* al País Valencià: de Carles Ros a Carles Salvador (o de Gregori Maians a Vicent Andrés Estellés, passant per Teodor Llorente)», fa un recorregut ben interessant als punts de contacte existents entre els diferents autors d'èpoques tan allunyades aparentment com els novadors del segle XVII, els autors del XVIII i els escriptors del XIX i del XX, posant de relleu la inexistència d'un trencament real i, en canvi, remarcat els punts de connexió. Per una altra part, Marc Gomar Calatayud, de la UNED, amb «La Lucrècia Borja de ficció en el drama d'Hugo i els seus derivats», mostra com el drama *Lucrèce Borgia*, de Victor Hugo, confereix al personatge històric una sèrie d'atributs en sintonia amb el gust sensacionalista de l'època, que es popularitzarà gràcies a les nombroses obres derivades d'aquell drama, i que influeixen, encara, en l'imaginari col·lectiu del nostre temps. A «Llengua i identitat en l'obra de Benvingut Oliver i Joan Baptista Perales», Adrià Martí-Badia, de la Universitat de València, ens acosta a la reacció dels erudits valencians Benvingut Oliver i Joan Baptista Perales davant els postulats de la filologia romànica sobre el català, en la segona meitat del segle XIX, tot posant-los en

contacte amb les idees d'altres erudits i escriptors del moviment renaixencista i amb la consciència de comunitat lingüística compartida amb catalans, balears i catalans del nord. Per últim, Lluís Escartí Carrasco, de la Universitat d'Alacant, amb «El català en la premsa local del primer terç del segle XX. El cas d'Algemés», s'endinsa en l'estudi d'un cas concret, a la comarca valenciana de la Ribera del Xúquer, per tal de fer una anàlisi de la presència de la llengua als mitjans de comunicació locals a primeries del segle passat.

Pel que fa a la secció monogràfica, que porta per títol *La llavor de Teresa. En el V centenari del naixement de Teresa de Jesús (I)*, és la modesta contribució que volem fer des de *SCRIPTA* –i que es veurà completada en un segon lliurament–, per tal de sumar-nos als actes de commemoració del naixement de la santa d'Àvila. Ha estat coordinada per Mercè Gras Casanovas, responsable de l'Arxiu dels Carmelites Descalços de Catalunya i Balears, i és ella qui, a la presentació de la secció, ja s'encarrega de comentar els treballs que s'hi apleguen. Però cal esmentar-ne, ara i ací, els seus autors i els títols de cada aportació, que posen de relleu la vinculació de les terres de la Corona d'Aragó amb la figura de la santa carmelitana. Així, Vittoria Fiorelli, de la Università degli studi Suor Orsola Benincasa de Nàpols, ens aporta el seu treball, «La rete mediterranea della devozione. Le teresiane della provincia di Napoli», per parlar-nos de la presència carmelitana al regne de Nàpols. En segon lloc, Daniel Hanna, del Lake Forest College (USA) ens ofereix dades inèdites amb «*Pour la fête de notre séraphique mère sainte Thérèse. A Teresian Celebration in Verse, and a Concise View of French Carmelite Poetry*». Tercerament, Carme Narváez, de la Universitat de Barcelona, «*Todo tosco y sin labrar. el model conventual de santa Teresa i el seu reflex en la normativa arquitectònica de l'orde carmelità descalç*» reflexiona sobre les normes arquitectòniques carmelitanes. Després, Joan Requesens, de la Societat Verdaguer i corresponent de la RABLB, ens posa en contacte Verdaguer i la santa d'Àvila amb «Jacint Verdaguer, un poeta teresià fora vol». Per la seua banda, Tess Knighton i Ascensión Mazuela-Anguila, de la Institució Milà i Fontanals-CSIC, amb «*The soundscape of the ceremonies held for the beatification of St Teresa of Ávila in the Crown of Aragon, 1614*», fan un acostament novedós als aspectes musicals de les festes de beatificació de la monja castellana a les nostres terres. Finalment, Verònica Zaragoza, de la Universitat de Girona i la UOC, ens acosta al món de la creació literària des del punt de visat de les dones amb «*Cual doctora en cielo graduada... La poesia femenina per als certàmens literaris amb motiu de la beatificació i canonització de Teresa de Jesús (València, 1614 i 1621; Barcelona, 1614)*».

Per últim, ens cal assenyalar que publiquem, a la darrera secció, les recensions signades per Arantxa Llàcer, Joan Vicent Fuertes, Adrià Cases i Mateu Rodrigo Lizondo, els quals aporten interessants valoracions sobre alguns llibres apareguts en els últims temps i que, des de la revista, hem considerat, també, de profit per a la comunitat acadèmica.

3. No volem tancar aquesta presentació del número 5 de *Scripta* sense donar les gràcies especialment a Mercè Gras Casanovas, per la seua col·laboració en la gestió del monogràfic; a Josep Enric Estrela, que, com sempre, se n'ha ocupat de qüestions referides a la maquetació d'aquest número; i a l'artista plàstica Maria Carballo, que ens ha cedit la reproducció d'una obra seua realitzada especialment per a il·lustrar la portada d'aquest número. També, un agraïmet molt especial als avaluadors externs que fan una gran tasca. Sense tots ells, i sense l'esforç dels autors, el número de *Scripta* que ara ix a la llum de l'espai digital, no hauria estat possible.

Vicent Josep Escartí
Director de *SCRIPTA*

SCRIPTA, Revista internacional de literatura i cultura medieval i moderna, núm. 6 / desembre 2015 / sumari
ISSN: 2340-4841 · doi:10.7203/SCRIPTA.6.7839